

After compared the tax systems of different countries with Ukraine it seems appropriate to consider the positive experience gained legal regulation of foreign countries in the legal regulation of the tax system of Ukraine.

Evolution of the structure of tax systems in developed countries and the modern practice of taxation law-dependence indicates the ratio of direct and indirect taxes on the following factors: the standard of living of most of the population, improvement of tax collection, its ability to minimize tax evasion, the level of tax culture, general orientation of Western society for social compromise, resolve the most urgent social problems; traditions taxation.

KEYWORDS: TAX, TAX SYSTEM, TAX REVENUE, STATE TAXES, LOCAL TAXES.

РЕФЕРАТ

Гуцалюк Е.И. Сравнительная характеристика налоговой системы Украины и отдельных зарубежных стран. / Елена Игоревна Гуцалюк // Управление проектами, системный анализ и логистика. - К.: НТУ - 2012. - Вып. 10.

В статье рассмотрены налоговые системы России, США, Франции, Швейцарии и Эстонии. Проведена сравнительная характеристика с Украиной.

Объект исследования - налоговые системы зарубежных стран.

Цель работы - обобщение экономических и правовых представлений налоговых систем зарубежных стран. Высветить сравнительную характеристику налоговой системы зарубежных стран с Украиной.

Метод исследования - индукции и дедукции, при обобщении результатов, метод операционализации понятий.

После того как было проведено сравнение налоговых систем разных стран с Украиной считается целесообразным учесть приобретенный положительный опыт правового регулирования зарубежных стран в правовом регулировании налоговой системы Украины.

Эволюция структуры налоговых систем развитых стран и современная практика налогообложения свидетельствует о закономерной зависимости соотношения прямых и косвенных налогов от следующих факторов: жизненного уровня большей части населения, совершенствование механизма взимания налогов, его способности свести к минимуму уклонение от налогообложения; уровня налоговой культуры; общей ориентации западного общества на социальный компромисс, решение наиболее острых социальных проблем; традиций налогообложения

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: НАЛОГ, НАЛОГОВАЯ СИСТЕМА, НАЛОГОВЫЕ СБОРЫ, ЕДИНЬЙ, МЕСТНЫЕ НАЛОГИ

УДК 336.1:657.6

ВИЗНАЧЕННЯ СТАНУ ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПІДПРИЄМСТВ

Дегтярьова О.М., кандидат економічних наук

Постановка проблеми. В умовах посилення впливу внутрішніх та зовнішніх викликів у фінансово-економічному середовищі держави зростає значення системи управління державними фінансами як фундаментальної складової для розвитку інших сфер реалізації державної політики.

Фінансово-економічна криза виявила значні недоліки у фінансово-бюджетній системі, що зумовило переосмислення ролі бюджетної системи у регулюванні економічних процесів та необхідність подальшого удосконалення системи управління державними фінансами [1]. При цьому система управління державними фінансами передбачає наявність постійного контролю за витратами державних коштів, пошуку шляхів зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни підприємств. З метою забезпечення інформаційної підтримки розробки і реалізації управлінських рішень, забезпечення органів управління повною, достовірною, регулярно оновлюваною інформацією здійснюється моніторинг фінансово-бюджетної дисципліни (надалі ФБД). Проте незважаючи на розмаїття теоретичних та прикладних досліджень зі створення та функціонування моніторингових систем, у науковій літературі майже не міститься теоретичних розробок, спрямованих на організацію моніторингу стану фінансово-бюджетної дисципліни підприємств.

Аналіз публікацій та постановка завдання. Проблема розвитку і формування державного фінансового контролю займалися такі відомі фахівці як В.Д. Андреев, І.А. Белобжецький, М.Г. Белов,

М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, Е.О. Вознесенський, Л.І. Вороніна, М.М. Головань, Г.М. Давидов, Ю.А. Данілевський, Є.В. Калюга, Л.М. Крамаровський, І.О. Лютий, П.В. Мельник, В.Г. Мельничук, В.С. Рудницький, В.К. Савчук, В.В. Сопко, Б.Ф. Усач, В.М. Федосов, С.О. Шохін, П.К. Германчук, П.Г. Петрашко, Н.Д. Бровкіна та інші вітчизняні і зарубіжні вчені. Проблема зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни приділяла увагу в своїх працях економісти-практики: І. Стефанюк, Н. Рубан, О. Байбекова, М. Бариніна-Закірова та ін. Не дивлячись на високий рівень наукових здобутків в сфері фінансового контролю та оцінці його ефективності, визначенню стану ФБД на підприємствах та пошуку дієвих шляхів її підвищення приділено недостатньо уваги, в той час як це питання вимагає ретельного аналізу та обґрунтування відповідних висновків і пропозицій.

Мета статті – запропонувати методику визначення стану фінансово-бюджетної дисципліни підприємств.

Виклад основного матеріалу. За допомогою державного моніторингу (як форми зворотного зв'язку) суб'єкт державного регулювання економіки одержує (або має одержати) необхідну інформацію про якість вжитих ним заходів щодо регулювання економіки, а саме: дані про своєчасність, достатність, адресність і затратність застосованих регуляторів [2]. На підставі цього можна оцінити, чи досягнуто економічного ефекту за допомогою такого регулювання економіки та здійснити, за потребою, коригування заходів державного регулювання з метою підвищення ефективності.

Крім того, моніторинг ФБД сприяє реалізації контрольної функції державного регулювання економіки, а саме забезпечує дотримання об'єктом регулювання законодавства з фінансових питань, виконання заходів, спрямованих на усунення негативних явищ і попередження їх у майбутньому, зміцненню ФБД.

Основною задачею моніторингу на мікрорівні є забезпечення керівництва підприємства своєчасною і достовірною інформацією про діяльність підприємства, стан його ФБД, маркетингу шляхом фіксації певних параметрів. На рівні підрозділів підприємства здійснюється збір даних про закупівлі, матеріали, запаси, продуктивність, споживання ресурсів, клієнтів, виявляються порушення у недотриманні фінансового і бюджетного законодавства тощо. На мікрорівні моніторинг служить інформаційною основою для управління щодо збереження та успішного подальшого розвитку підприємства.

Під моніторингом ФБД підприємств слід розуміти спеціально організований безперервний процес збору і обробки інформації із різних джерел з метою визначення стану ФБД на підприємстві як інформаційної основи для прийняття адекватних управлінських рішень або коригування цільових параметрів об'єкту. Проведення моніторингу ФБД дозволяє прийняти ефективне управлінське рішення щодо раціональності витрачання державних фінансів та зміцнення фінансової дисципліни, оперативного реагування на виникнення або загрозу виникнення фактів неефективного використання державних ресурсів та фінансових порушень.

На сьогодні одним із основних державних органів фінансового контролю є Державна фінансова інспекція України (надалі ДФІ України). Вже понад 20 років діяльність ДФІ України (колишня ДКРС України) спрямована на реалізацію державної політики у сфері фінансового контролю з метою забезпечення належного рівня ФБД пліни в державі. Тому для визначення стану ФБД підприємств використовувалися результати роботи ДФІ України. Специфічність проведених досліджень полягає в тому, що об'єктом фінансово-бюджетного моніторингу в даному випадку виступає ФБД обмеженої кількості підприємств, які одержували бюджетні кошти.

Пропонується стан ФБД підприємств оцінювати через виявлені та відшкодовані порушення у сфері фінансово-господарської діяльності. В попередніх дослідженнях [3] нами було запропоновано систему показників для оцінки стану ФБД підприємств:

1. Показник скоєння порушень, які спричинили збитки ($K_{зб}$):

$$K_{зб} = \frac{X_{зб}}{X_{16}}, \text{ де} \quad (1)$$

$X_{зб}$ – обсяг виявлених порушень, які спричинили збитки;

X_{16} – обсяг охоплених контролем державних фінансових та матеріальних ресурсів.

2. Показник скоєння порушень, які не завдали збитків ($K_{нзб}$):

$$K_{нзб} = \frac{X_{нзб}}{X_{16}}, \text{ де} \quad (2)$$

$X_{нзб}$ – обсяг виявлених порушень, які не завдали збитків;

X_{16} – обсяг охоплених контролем державних фінансових та матеріальних ресурсів.

3. Показник результативності фінансово-бюджетного контролю ($K_{рез}$):

$$K_{рез} = \frac{Y_{заг}}{X_{заг}}, \text{ де} \quad (3)$$

$Y_{заг}$ – обсяг відшкодованих порушень;

$X_{заг}$ – обсяг виявлених порушень.

4. Показник ефективності вкладених ресурсів (K_{ϵ}):

$$K_{\epsilon} = \frac{X_{14}}{Y_1 + Y_2 + Y_3 + Y_4 + Y_9} = \frac{X_{14}}{Y_{зб} + Y_9}, \text{ де} \quad (4)$$

X_{14} – сума витрат на проведення державного контролю;

Y_1 – сума фінансових ресурсів, яка надійшла на рахунки підприємств та в дохід бюджету;

Y_2 – сума відшкодованих незаконних витрат;

Y_3 – сума поновлених нецільових витрат;

Y_4 – сума відшкодованих нестач ресурсів;

$Y_{зб}$ – обсяг відшкодованих порушень, які спричинили збитки;

Y_9 – сума сплачених адміністративних штрафів.

5. Показник результативності контрольних заходів (K_{κ}):

$$K_{\kappa} = \frac{X_p}{X_{13}}, \text{ де} \quad (5)$$

X_p – кількість прийнятих за результатами контролю управлінських рішень;

X_{13} – кількість перевірених підприємств.

6. Показник правового регулювання (K_n):

$$K_n = \frac{X_{про}}{X_{12}}, \text{ де} \quad (6)$$

$X_{про}$ – кількість переданих матеріалів на розгляд до правоохоронних органів;

X_{12} – кількість проведених досліджень.

7. Показник фінансового регулювання (K_{ϕ}):

$$K_{\phi} = \frac{Y_1 + Y_9}{X_{зб}}, \text{ де} \quad (7)$$

Y_1 – сума фінансових ресурсів, яка надійшла на рахунки підприємств та в дохід бюджету;

Y_9 – сума сплачених адміністративних штрафів;

$X_{зб}$ – обсяг виявлених порушень, які спричинили збитки.

8. Показник адміністративного регулювання (K_a):

$$K_a = \frac{X_{\partial м}}{X_p}, \text{ де} \quad (8)$$

$X_{\partial м}$ – кількість осіб, притягнутих до дисциплінарної та матеріальної відповідальності;

X_p – кількість прийнятих за результатами контролю управлінських рішень.

9. Показник інформованості (K_i):

$$K_i = \frac{X_{inf}}{X_{12}}, \quad \text{де (9)}$$

X_{inf} – кількість висвітлених матеріалів контролю в засобах масової інформації;

X_{12} – кількість проведених досліджень.

На теперішній час існує багато різних поглядів на питання визначення критеріїв оцінки системи контролю в управлінні фінансово-господарською діяльністю підприємства [4]. Однак стабільних, чітких критеріїв не розроблено. Тому виявлення та розробка показників ефективності проведеного контролю, який дозволяє оцінити стан ФБД підприємств, систематизація таких показників, встановлення взаємозв'язку та взаємозалежності між різними показниками моніторингу і його результатами має певні складності, вирішення яких потребує цілеспрямованої методичної роботи.

Запропонована система показників є основою для оцінки стану ФБД; характеризує роботу контролюючих органів і підприємства з точки зору додержання ФБД і відіграє подвійну роль: з одного боку, такі показники свідчать про рівень роботи контролюючого органу і являються основою оцінки його роботи, а з іншого – оцінюють стан ФБД. Найбільш суттєвим показником є показник скоєння порушень, які спричинили збитки ($K_{зб}$), а також показник скоєння порушень, які не завдали збитків ($K_{нзб}$). Інші показники уточнюють стан роботи органів ДФІ України та ФБД підприємств.

Динаміка показників $K_{зб}$, $K_{нзб}$, $K_{рез}$, K_6 , K_3 , K_n , K_ϕ , K_σ , K_i графічно представлена на рисунках 1-4.

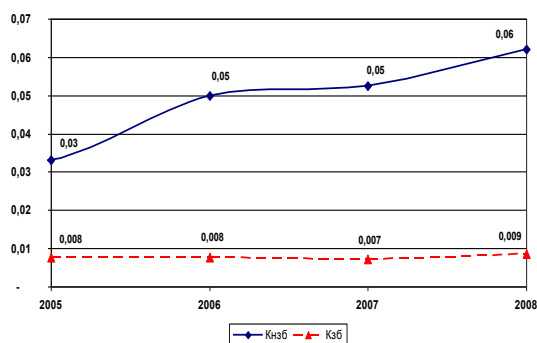

Рисунок 1. – Динаміка показників скоєння порушень, які спричинили збитки, ($K_{зб}$) і скоєння порушень, які не завдали збитків, ($K_{нзб}$)

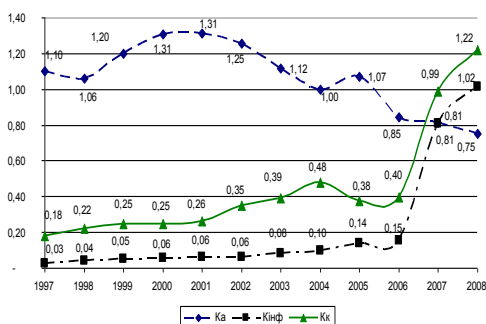

Рисунок 3. – Динаміка показників адміністративного регулювання (K_a), інформованості (K_i) та результативності контрольних заходів (K_κ)

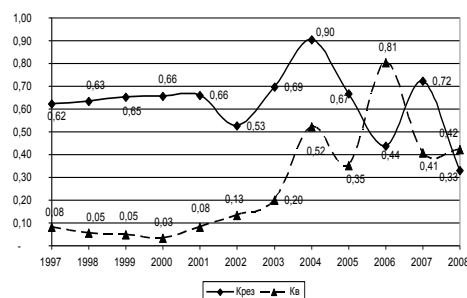

Рисунок 2. – Динаміка показників результативності фінансово-бюджетного контролю ($K_{рез}$) та ефективності вкладених ресурсів (K_6)

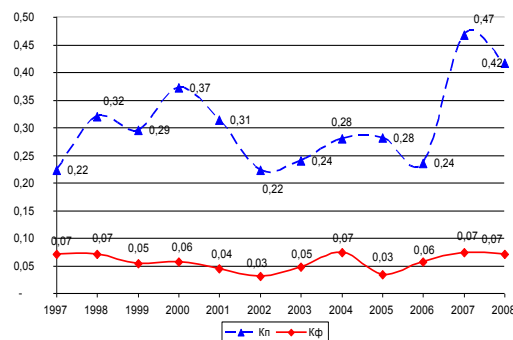

Рисунок 4. – Динаміка показників правового (K_n) та фінансового (K_ϕ) регулювання

Характеристика вищезазначених показників за період з 1997 р. по 2008 р. ілюструє погіршення стану ФБД підприємств в Україні.

Фактичний стан ФБД підприємств, які одержували бюджетні асигнування, пропонується оцінювати за наступними рівнями: незадовільний, задовільний, добрий. В попередніх дослідженнях нами було визначено для кожного показника стану ФБД діапазон значень [3], який приймаємо за нормативний. Для оцінювання стану ФБД підприємств на основі інформативних даних проведеного моніторингу обраховуються відповідні показники визначення стану (см. формули 1-9) і співставляються із їх нормативним значенням, а потім робиться висновок про незадовільний, задовільний чи добрий стан ФБД на підприємстві. Для підприємств, стан ФБД на яких визначений як незадовільний, пропонується здійснити заходи, направлені на підвищення її рівня. Напрями управлінських дій, які забезпечать необхідний рівень ФБД зазначені у таблиці 1.

За результатами моніторингу ФБД при доброму рівні ФБД підприємство повинне мати можливість одержувати додаткове бюджетне фінансування для виконання більшого обсягу робіт за державним замовленням, а також мати пільги щодо залучення інвестиційних коштів. Для підприємств із незадовільним станом ФБД слід переглянути обсяги їх фінансування в сторону зменшення. Тому в підтримці належного рівня ФБД повинно бути зацікавлена не тільки держава, а й конкретне підприємство. На підставі вище викладеного, порядок організації проведення оцінки стану ФБД можна представити графічно наступним чином (рисунки 5).

Таблиця 1. – Матриця управлінських дій щодо впливу на зміцнення ФБД підприємств

Показники стану ФБД	Межі незадовільного стану ФБД	Напрямок управлінських дій
1	2	3
Скоєння порушень, які спричинили збитки, $K_{зб}$	0,0091 і вище	- збільшити обсяг охоплених контролем фінансових і матеріальних ресурсів; - посилити контроль за цінами реалізації робіт, послуг, додержання платності здавання в оренду (без заниження цін) матеріальних ресурсів; - недопущення завищення вартості будівних, ремонтних робіт; - недопущення передавання державного чи комунального майна суб'єктам недержавної власності без відповідних законних підстав; - посилення контролю з цільовим витрачанням ресурсів у відповідності з кодами економічної класифікації видатків та за кошторисом, своєчасне внесення змін до кошторисів; за збереженням грошових коштів, цінних паперів, нематеріальних активів, незавершеного будівництва, основних засобів тощо.
Загального скоєння порушень, $K_{заг}$	0,0651 і вище	- збільшити обсяг охоплених контролем фінансових і матеріальних ресурсів; - зменшити порушення при оплаті за державні кошти вартості товарів, робіт, послуг шляхом додержання здійснення процедури державних закупівель; - відображати в обліку у повному обсязі дебіторську та кредиторську заборгованості тощо (див. для $K_{зб}$).
Результативності контролю, $K_{рез}$	менше 0,514	посилити рівень відшкодування виявлених порушень
Фінансового регулювання, $K_{ф}$	менше 0,044	направити зусилля на відшкодування виявлених порушень, сплату фінансових та адміністративних штрафів за наслідками перевірок у повного обсязі.
Ефективності вкладених ресурсів, $K_{е}$	менше 0,35	- зменшити затрати на проведення контролю; - зменшити загальну суму порушень, внаслідок чого буде зменшена й сума відшкодованих порушень незаконних втрат, штрафних санкцій, поновлення нецільових втрат, нестач ресурсів, адміністративних штрафів.
Результативності контр. заходів, $K_{к}$	0,821 і вище	зменшити кількість прийнятих за результатами контролю управлінських рішень
Правового регулювання, $K_{п}$	0,041 і вище	збільшити кількість проведених досліджень; зменшити кількість переданих матеріалів на розгляд до правоохоронних органів.
Адміністративного регулювання $K_{а}$	1,2041 і вище	зменшити кількість осіб, які притягуються до дисциплінарної та матеріальної відповідальності на підставі одного управлінського рішення
Інформованості, $K_{і}$	1,611 і вище	- збільшити кількість проведених досліджень; - зменшити кількість висвітлених матеріалів контролю в засобах масової інформації внаслідок недопущення фінансово-бюджетних порушень.

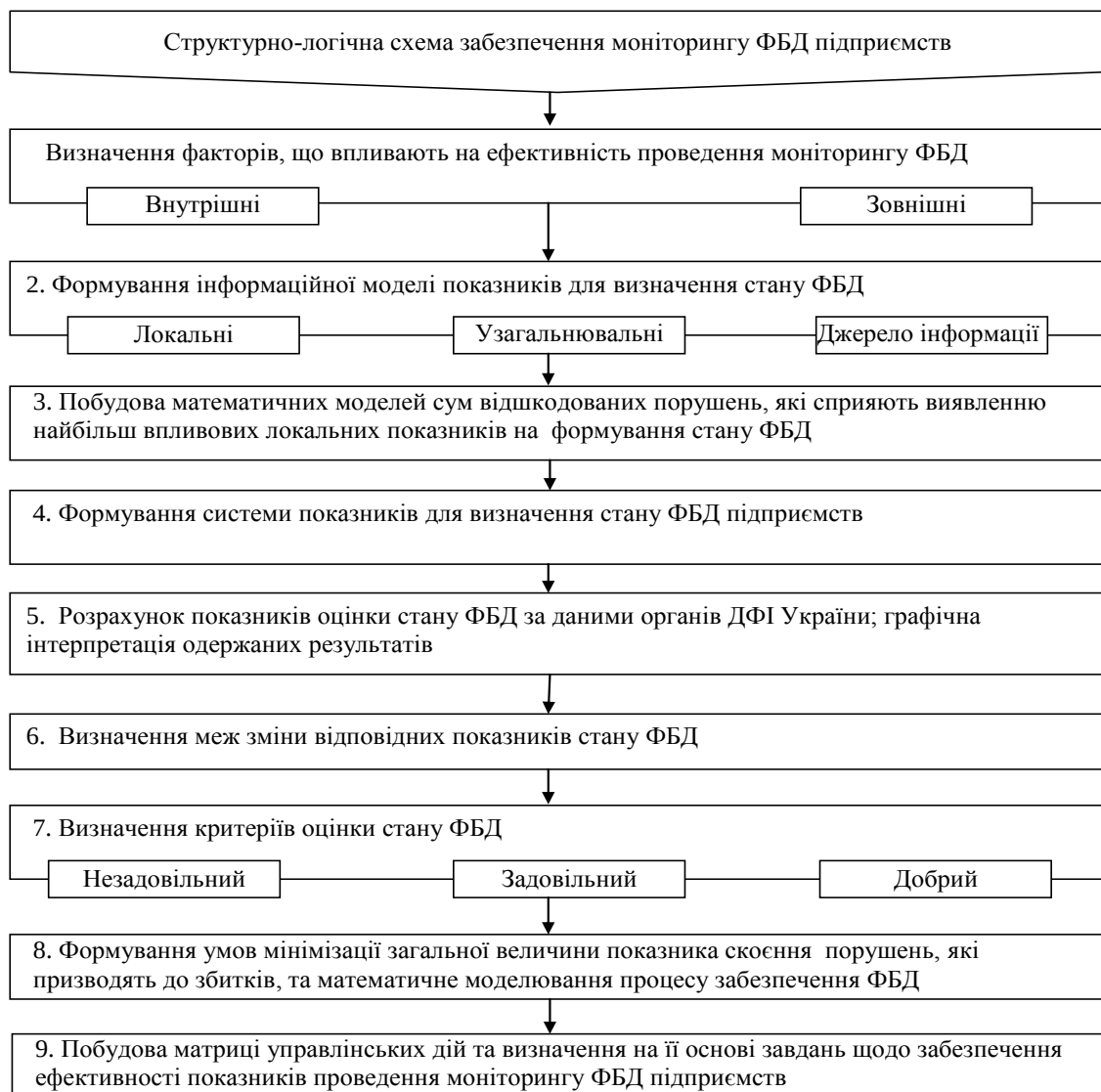

Рисунок 5. — Структурно-логічна схема забезпечення моніторингу ФБД підприємств

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Запропонована методика визначення стану ФБД підприємств передбачає встановлення факторів, які впливають на ефективність проведення контрольних заходів, формування інформаційної моделі, побудову математичних моделей найбільш впливових локальних показників на формування стану ФБД дисципліни, побудову системи параметричних показників для визначення стану фінансово ФБД, критеріїв їх оцінки, математичне моделювання процесу забезпечення ФБД, розробку матриці управлінських дій щодо зміцнення ФБД підприємств.

Подальшою роботою в даному напрямку повинно стати математичне моделювання процесу забезпечення ФБД підприємств, які одержують бюджетні асигнування.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Концепція розвитку системи управління державними фінансами [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.09.2012 р. № 633-р. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/633-2012-%D1%80>
2. Шутов М. І. Державний фінансовий контроль в Україні (теорія та практика) / М. І. Шутов, В. А. Бабенко, Н. М. Стоянова. — Одеса: Юридична література, 2004. — 132 с.
3. Дегтярьова О.М. Формування параметричних показників системної моделі моніторингу фінансово-бюджетної дисципліни / О. М. Дегтярьова // Вісн. Нац. трансп. ун-ту. — К.: НТУ. — 2012. — Вип. 25. — С. 258—264.
4. Атаманчук Г. В. Государственное управление (организационно-функциональные вопросы): учеб. пособ. / Г. В. Атаманчук. — М.: ОАО «НПО» Экономика, 2000. — 302 с.

РЕФЕРАТ

Дегтярьова О.М. Визначення стану фінансово-бюджетної дисципліни підприємств. / Ольга Миколаївна Дегтярьова // Управління проектами, системний аналіз і логістика. – К.:НТУ– 2012. – Вип. 10.

В статті запропоновано методику визначення стану фінансово-бюджетної дисципліни підприємств, сформовано критерії його оцінки, визначені управлінські дії щодо зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни підприємств.

Об'єкт дослідження — процес моніторингу фінансово-бюджетної дисципліни.

Мета роботи — запропонувати методику визначення стану фінансово-бюджетної дисципліни підприємств.

Метод дослідження — системний підхід та системний аналіз.

Розроблено методику визначення стану фінансово-бюджетної дисципліни підприємств, яка передбачає встановлення факторів, що впливають на ефективність проведення контрольних заходів, формування інформаційної моделі, побудову математичних моделей найбільш впливових локальних показників на формування стану фінансово-бюджетної дисципліни, побудову системи параметричних показників для визначення стану фінансово-бюджетної дисципліни, критеріїв їх оцінки, математичне моделювання процесу забезпечення фінансово-бюджетної дисципліни, розробку матриці управлінських дій щодо зміцнення фінансово-бюджетної дисципліни підприємств.

Результати статті можуть бути впроваджені при організації проведення моніторингу фінансово-бюджетної дисципліни, її оцінці, а також для уточнення обсягів подальшого державного фінансування підприємств. Використання результатів дослідження дозволить знизити ризики держави щодо ефективного та цільового використання бюджетних асигнувань.

Прогнозні припущення про розвиток об'єкта дослідження — математичне моделювання процесу забезпечення фінансово-бюджетної дисципліни підприємств, які одержують бюджетні асигнування.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: МОНІТОРИНГ, ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНА ДИСЦИПЛІНА, СТАН ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВО-БЮДЖЕТНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, УПРАВЛІНСЬКІ ДІЇ.

ABSTRACT

Degtyareva O.N. Determining the status of financially-budgetary discipline enterprises. / Olga Degtyareva // Management of projects, system analysis and logistics. — K.: NTU — 2012. — Vol. 10.

The paper proposed a method for determining the state of the financially-budgetary discipline enterprises, developed criteria for its evaluation, management determined efforts to increase financially-budgetary discipline enterprises.

Object of study - the monitoring of financially-budgetary discipline.

Purpose - to develop a methodology for determining the state of financially-budgetary discipline enterprises.

The method of investigation - a systematic approach and system analysis.

The method for determining the state of financially-budgetary discipline enterprises, which includes factors affecting the effectiveness of control measures, the formation of the information model, the construction of mathematical models the most influential figures in the formation of the local state of financially-budgetary discipline, the construction of parametric indicators for measuring the state of the financially-budgetary discipline, assessment criteria, mathematical modeling process to ensure financially-budgetary discipline, develop a matrix management actions to improve financially-budgetary discipline enterprises.

The results of the article can be introduced into the organization of the monitoring financially-budgetary discipline, assessment, and to improve the latter on the basis of the interest business leaders. Using the results of the study will reduce the risks of the state for effective and targeted use of budgetary allocations.

Forecast assumptions about the object of study - mathematical modeling process to ensure financially-budgetary discipline enterprises receiving budget allocations.

KEYWORDS: MONITORING, FINANCIALLY-BUDGETARY DISCIPLINE, INDICATORS OF FINANCIALLY-BUDGETARY DISCIPLINE, INDICATORS OF AN ESTIMATION FINANCIALLY-BUDGETARY DISCIPLINE, MANAGEMENT ACTION.

РЕФЕРАТ

Дегтярева О.М. Определение состояния финансово-бюджетной дисциплины предприятий. / Ольга Николаевна Дегтярева // Управление проектами, системный анализ и логистика. — К.: НТУ — 2012. — Вып.10.

В статье предложена методика определения состояния финансово-бюджетной дисциплины предприятий, сформированы критерии его оценки, определены управленческие действия по повышению финансово-бюджетной дисциплины предприятий.

Объект исследования - процесс мониторинга финансово-бюджетной дисциплины.

Цель работы — разработать методику определения состояния финансово-бюджетной дисциплины предприятий.

Метод исследования — системный подход и системный анализ.

Разработана методика определения состояния финансово-бюджетной дисциплины предприятий, которая предусматривает установление факторов, влияющих на эффективность проведения контрольных мероприятий, формирования информационной модели, построение математических моделей локальных показателей, которые существенно влияют на формирование состояния финансово-бюджетной дисциплины, построение системы параметрических показателей для определения состояния финансово-бюджетной дисциплины, критериев их оценки, математическое моделирование процесса обеспечения финансово-бюджетной дисциплины, разработку матрицы управленческих действий по повышению финансово-бюджетной дисциплины предприятий.

Результаты статьи могут быть внедрены при организации проведения мониторинга финансово-бюджетной дисциплины, ее оценке, а также для уточнений объемов дальнейшего государственного финансирования предприятий. Использование результатов исследования позволит снизить риски государства по эффективному и нецелевому использованию бюджетных ассигнований.

Прогнозные предположения о развитии объекта исследования - математическое моделирование процесса обеспечения финансово-бюджетной дисциплины предприятий, получающих бюджетные ассигнования.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: МОНИТОРИНГ, ФИНАНСОВО-БЮДЖЕТНАЯ ДИСЦИПЛИНА, СОСТОЯНИЕ ФИНАНСОВО-БЮДЖЕТНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ, ПОКАЗАТЕЛИ ФИНАНСОВО-БЮДЖЕТНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ, УПРАВЛЕНЧЕСКИЕ ДЕЙСТВИЯ.

УДК 658.5

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ АЛЬТЕРНАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ДЛЯ ЗМЕНШЕННЯ КІЛЬКОСТІ БРАКОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Дорошкевич Д.В., кандидат економічних наук

Постановка проблеми. Фінансова криза, низька платоспроможність населення, конкуренція та економічна нестабільність спонукають підприємців та топ-менеджерів до пошуку нових ідей для ефективного управління підприємством. Саме тому все більша увага приділяється альтернативним методам менеджменту. До теорій альтернативного менеджменту належать: принципи Демінга, цикл Шухарта-Демінга, Just-in-Time, кайдзен, Lean виробництво, Total Quality Management, канбан, дзідока та інші. Деякі з них є узагальненими методами, які містять в собі декілька з вищезазначених теорій. Переважна більшість методів альтернативного менеджменту була розроблена в Японії, в тому числі на заводі Toyota. Об'єднуючим фактором цих теорій є акцент на високій якості продукції або послуг, заснуванні лідерства, довірливих відносинах в колективі, бездефектному виробництві, колективному прийнятті рішень, постійному покращенні і, як наслідок, зменшенні собівартості продукції або послуг.

Альтернативний менеджмент в своїй основі базується на формулі американського вченого в галузі менеджменту Е. Демінга "98/2" [1, с. 128]. Формула означає, що 98% проблем в організаціях, дефектів виробів, робіт та послуг залежать не від людей, а від системи, і визначаються присутніми в ній недоліками. Статистичний аналіз проблем, які виникають в будь-якій організації, показує, що причиною 98% збоїв та дефектів є система управління підприємством. І тільки 2% пов'язані з помилками робітників, тобто з людським фактором. Таким чином можна говорити про системні помилки, виправити які можна комплексно змінивши існуючу систему управління.